

Franjo Rotter i njegova »Croatia liberata« povodom 20. obljetnice autorove smrti (2)

Kako se približiti mladom človičku, ki nas je ostavio u 32. ljetu, u najlipši ljeti svojega života (1970.- 2002.)? To pitanje je publiki i sâm sebi postavio akademik Nikola Benčić pri CENTAR.RAZGOVORU 6. aprila o. lj. u Hrvatskom centru u Beču, posvećen sominjanju na književnika Franju Rottera povodom 20. obljetnice njegove smrti. (16. feb. 2002.). Kako je naglasio Benčić „... Iskra je položena u Crikvenici, na hakovskom jezičnom tečaju 1993. (...to je moj prvi prilaz HAK-u; 28. 3. 1995.) kada je ranim jutrom, pred izlaskom sunca otišao piše iz Crikvenice u Novi Vinodolski, da se pokloni pjesniku i banu Ivanu Mažuraniću i u podnožju napiše svoju prvu pjesmu...“. U sljedećem se dopisnica zagrebačkoga VEČERNJEGA LISTA u Austriji, Snježana Herek bavi priredbom u čast Franje Rottera, 6. aprila u Hrvatskom centru u Beču.

U povodu 20. obljetnice smrti slavista, pisca i pjesnika Franje Rottera, ki je 2002. ljeta umro u 31. ljetu života po teškoj bolesti, u Hrvatskom centru u Beču priredjeno je prigodno predavanje u znak spominjanja na ovoga gradišćanskoga Hrvata ki je prem kratkoga životnoga vijeka ostavio svojim upečatljivim djelovanjem izniman trag. To su potvrdili u svoji izlaganji i glavni gosti večeri, akademik Nikola Benčić, pokojnikov brat Ivan Rotter i Gabriela Novak Karall, glavna tajnica Hrvatskoga centra, ka je svojčas usko suradjivala s Franjom Rotterom. (O tom smo opširno pisali u prošlom broju HN.)

Njim se je pregrštom pohvalov za „Francija“ kako su gradišćanski Hrvati od milja zvali Franju Rottera, pridružio i glavni urednik i kurator u Hrvatskom centru Petar

Tyran, ki je pritom ne samo peljao kroz program nego je i ispričao niz zanimljivosti oko davanja Francijeve suglasnosti za štampanje i izdavanja knjige pjesam »Croatia liberata«, na ku je i sam osobno uticao. Novak Karall je s ponosom govorila o jedinstvenoj knjižnici »Franjo Rotter«, ku je pokojnik kao član Hrvatskoga akademskoga kluba u Beču ponovno pokrenuo i potom počeo preuredjivati. Medjutim smrt ga je pretekla i nije uspio završiti ta, ne samo za njega, nego i za sve gradišćanske i ostale Hrvate, izuzetno važan posao.

Kako su u razgovoru s Tyranom istakli pokojnikov brat Ivan Rotter i akademik Benčić, ki su uredili dvojezičnu knjigu »Croatia liberata« otisnutu na hrvatskom i nimškom jeziku, ova impresivna zbirka pjesam ugledala svitlo dana nekoliko miseci po smrti Franje Rottera. „Za knjigu »Croatia liberata«, ku je izdalo Hrvatsko štamparsko društvo u Gradišću, Franjo je posmrtno nagrađen nagradom SLAVIĆ Društva hrvatskih književnika u Zagrebu. To je bilo veliko priznanje ne samo autoru knjige nego i sveukupnoj gradišćanskohrvatskoj književnosti. Bila je to prva publikacija nekoga našega autora ka je nagrađena od ovoga važnoga gremija u Hrvatskoj“, istakao je Tyran.



Priredba povodom prezentacije Rotterove zbirke pjesam »Croatia liberata«

Kako je rekao akademik Benčić on je imao Rotterov manuskript, no obitelj nije htela suglasnost za objavu pjesam. „Stoprv kratko pred smrt, teško bolestan Franci Rotter je pristao na objavu, a na to ga uspio nagovoriti u osobnom razgovoru Petar Tyran“, istakao je Benčić, ki je dao vrlo stručan i zanimljiv pregled Rotterovoga stvaralačtva.

A ovo prema Benčićevim riječima ima „veliki značaj“ za gradišćanskohrvatsku i hrvatsku književnost. Kako se je moglo čuti iz Tyranovoga i Benčićevoga izlaganja Rotterova obitelj nije bila za objavu zbirke pjesam iz straha da će du člani obitelji imati u sridnjogradišćanskom selu Gerištof, kade je i Franjo rođen, velikih problemov. Naime, Franjo je bio, kako su istakli, vrlo kritičan, direktan i nikoga se nije bojao, nastojeći uvijek sve

započeto privesti kraju. U svoji pjesma je, izmed ostaloga, kritizirao i Crikvu i političare, a ono ča ga je posebno mučilo bila je smrt općenito i boj u Hrvatskoj. Pisao je i pjesme o ljubavi ča je, kako je Tyran naglasio, bila tema o koj se tada javno nije smilo govoriti. Nekoliko Rotterovih pjesam imala je priliku čuti i bečka publika.

Lista pjesam Franje Rottera pročitane pri CENTAR.RAZGOVORU 6. aprila o. lj.

- ① Za ljubav samo hižni staliž
- ② Und alles sei damit gesagt
- ③ Daj, kaj su mi nek riči ostale
- ④ O vi prokšivi praznoglavci
- ⑤ Neka cvatu rože na zemlji mrzloj
- ⑥ Idem, sjednem za vječne zadnje večere stol
- ⑦ Ja sam evo pepeo vaših svičić
- ⑧ A ostavit ću ja otprto
- ⑨ Mlatu kačji korbači Meduze



Centar.biblioteka Franjo Rotter (kolaža)



U CENTAR-ČITAONICI redovito čitaju dici iz brojnoga izbora dičjih knjig iz CENTAR.BIBLIOTEKE Franje Rotter

Ⓜ Proglasio sam istinu moju slobodu

Ⓜ Pojt ćete i vi (*pjesme je snimio Ivan Rotter na svojem blogu a čitao ih je Gegi Kustrić*)

Med nabrojenimi Rotterovimi zaslugami P. Tyran je takaj istaknuo preuredjenje knjižnice, ka je svečano otvorena u oktobru 2010. ljeta u Hrvatskom centru u Beču.

Kako je upravo Franjo Rotter, kao član Hrvatskoga akademskoga kluba bio zaslužan za prikupljanje bogate književne gradje ove knjižnice, tadašnja lektorica na Slavistiki Bečkoga sveučilišća Brani-slava Zaredić predložila je da knjižnica dostaje ime Franjo Rotter, ča je, kako je napomenuo Tyran, i učinjeno. „Na početku dokle je o knjižnici brinuo HAK bilo je negdje oko 3.000 knjig, a sada ih imamo katalogizirano jur kih 7.000“, istaknula je G. Novak-Karall.

Pokrivena su sva književna područja, od diče književnosti i beletristike do znanstvenih i drugih stručnih knjig, pojasnila je nazočnim Jelena Tyran, profesorica hrvatskoga jezika i etnologinja u Hrvatskom centru. Kako je napomenula, užitak je pratiti gdo sve dolazi i ke knjige posudjuje u navedenoj knjižnici, ka je, prema nje ričam, s obzirom na

prikupljenu gradju, postala jedinstvena ča se tiče hrvatskih djel. „To je živi arhiv, ki se koristi aktivno i svim je dostupan“, pojasnila je Jelena Tyran. „Knjižnicu su dodatno obogatile i učinile raznolikom i donacije knjiga iz Hrvatske“, do-

dala je Gabriela Novak-Karall, zahvalivši svim ki su dali svoj doprinos da je knjižnica Franjo Rotter danas ponos gradišćanskih i svih ostalih Hrvatov, ki navraćaju u Hrvatski centar. Zasluge da su pjesme i djela Franje Rottera i digitalizirana

ima njegov brat Ivan, ki je pokrenuo internetsku platformu »Ivanov blog«.

U deset ljet postojanja na blogu je objavljeno 40 ciklusev, a svaki ciklus je zapravo jedna knjiga. Jedna od njih je i knjiga mojega brata Francija, ki tim i nadalje živi s nami svaki dan i pozitivnom me energijom motivira“, rekao je gotovo plačnim glasom Ivan Rotter. Istakao je kako je trećina knjig na blogu na nimškom. Kako Franjo Rotter, ki je 1995. ljeta na sveučilišću u Beču diplomirao slavistiku i romanistiku s temom dvojezičnosti gradišćanskih Hrvatov i sociopsiholoških aspektov asimilacije, ne bi pao u zaborav, nazočni govorniki su predlagali različne načine daljnje obilježavanja spominjanja na njega. Izmed ostaloga, organizaciju znanstvenoga simpozija, prigodne pjesničke večeri, tr podizanja spomenika njemu na spomen u njegovom rodnom Gerištofu u sridnjem Gradišću.

(Snježana Herek)

Dani oldtimerov 23. i 24. aprila – ARBÖ pomaže u slučaju problemov



Kristijan Tomšić od ARBÖ-a Željezno s oldtimerom foto: christian frasz

ŽELJEZNO – Subotu, 23. i nedilju, 24. aprila širom Austrije čedu opet prirediti Dane oldtimerov. Cilj je, da se upozorava na visok nivo povijesnih vozil. Mnogi klubi i društva na ove dva dane priređuju vožnje. „Ovi stari automobili

užívaju veliku simpatiju i oduševljuju ljude. Fasciniraju svojim dizajnom i dokumentiraju umjetnost inženirov iz prošlih vremen“, veli Kristijan Tomšić, stručnjak za stare aute pri ARBÖ-u Gradišće. „Mnogi vlasnici old- i youngtimerov na ove

Dane oldtimerov čedu izvaditi svoje klasičare iz garažov po prvi put po zimskoj pauzi. Ako izvozite svoj ljubimac na četiri kotači najprije triba paziti na nekoliko stvari, da se ne bi pojavili tehnički problemi.“

Pred prvim štartom auta triba kontrolirati ulje u motoru i vodostaj u hladnjaku (*Kühler*) i triba je po potrebi napuniti. Tom prilikom tribali bi pogledati ispod auto, je li ima nekakvih slijedov vode ili ulja.

Bateriju pred štartanjem triba kontrolirati, u slučaju da prik zime nije visila na punjaču.

U guma obavezno triba kontrolirati pritisak – a prve kilometre triba voziti pažljivo, jer se je na kočni disk (*Brems-scheiben*) mogla taložiti hrdja, ku triba odbrusiti. „Ako ipak ima problemov s klasičarom kod Dani oldtimerov, rado morete dojt u jednu od ispitnih centrov ARBÖ-a ili zvati ARBÖ-službu kod problemov“ veli ARBÖ-stručnjak Krsitijan Tomšić. (uredn.)